

Notat

Titel Kommentarer til skabelon for brugerundersøgelser
Dato 4.11.2009
Til Miljøstyrelsen, Jord og Affald
 Bo Møller Gottlieb og Charlotte Münter
Forfatter Jacob Høg Nyborg, indehaver

Processor
Havneparken 2
7100 Vejle
Telefon 26 22 27 27
E-mail jhn@jhn.dk
www.jhn.dk

Baggrund

Processor er en konsulentvirksomhed, der har specialiseret sig i brugerundersøgelser på affaldsområdet, herunder brugerundersøgelser der kan danne grundlag for gebyrer. Processor har gennemført en række brugerundersøgelser, samt regnet på de økonomiske fordelinger mellem virksomheder og husholdninger. Derfor har vi opnået en konkret og praktisk viden på området og kender til de problemstillinger som kommunerne i praksis står over for i forbindelse med brugerundersøgelserne og gebyrberegningerne.

Dette notat indeholder kommentarer og forslag, der kan forbedre skabelonen og vejledningen for brugerundersøgelser.

Problem: Manglende princip for fordeling af administrationsomkostninger

I afsnit 6 om omkostningsfordeling mellem husholdninger og virksomheder, fremgår det ikke, hvilket princip, der skal anvendes til fordeling af omkostninger til administration ud på fraktioner. Omkostninger til administration, herunder omkostninger til anlæg, personale, afskrivninger osv., er alle typer af omkostninger der ikke umiddelbart kan fordeles over på en specifik affaldsfraktion. De administrative omkostninger udgør ofte mere end halvdelen af de samlede omkostninger til drift af genbrugspladserne og det er derfor væsentligt at disse omkostninger fordeles efter samme principper. Jeg har kendskab til 4-5 forskellige principper, hvor forskellen i de fordelte omkostninger mellem private og virksomheder er relativt store.

Forslag: Find et rimeligt princip blandt de anvendte principper. Et princip kunne være, at benytte den samme fordeling som man har fundet ved fordeling af de variable (drifts) omkostninger, der relaterer sig til fraktionerne.

Problem: Manglende beskrivelse når der er adgang til genbrugspladser på tværs af kommunegrænser

Skabelonen mangler at beskrive hvordan der tages højde for, at mange kommuner har fri adgang til genbrugspladser på tværs af kommunegrænser. Nogle kommuners genbrugspladser vil have mange erhvervsbrugere fra andre kommuner og andre færre. Dette giver en skæv fordeling af omkostningerne mellem private og virksomheder i den enkelte kommune.

Forslag: Skabelonen skal beskrive, at såfremt der er fri adgang på tværs af kommunegrænser, kan/skal der i kommunernes brugerundersøgelser og økonomiske fordeling, kompenseres for dette forhold. Det kan gøres ved i brugerundersøgelsen, at registrere brugere fra andre kommuner. Brugere fra andre kommuner trækkes fra og egne brugere der er registreret på andre kommuners genbrugspladser lægges til.

Problem: Uklarhed om og hvornår anvisningerne skal følges eller om der er tale om anbefalinger?

I §53 stk. 3 fremgår det, at kommunerne skal følge anvisningerne for brugerundersøgelserne. Skabelonen beskriver dog flere gange, at der er tale om anbefalinger. Nogle gange benyttes ordet skal, andre gange ordet kan. Derfor kan der være usikkerhed om hvornår der er tale om anbefalinger og hvornår der er råderum til et kommunespecifikt design af brugerundersøgelsen.

Forslag: Der er i praksis stor forskel på størrelse og antallet af pladser i en kommune. Derfor er det vigtigt, at understrege at det er anbefalinger som skabelon og vejledning giver. Der skal være et råderum til at designe og planlægge af brugerundersøgelsen, da det vil/kan give en bedre undersøgelse.

Problem: Statistisk signifikante brugerundersøgelser?

Miljøstyrelsen har i sine udmeldinger lagt vægt på at brugerundersøgelserne skal være statistisk signifikante. I afsnit 2. diskuteres det at en stikprøvestørrelse på minimum 30 pr. fraktion bevirker at usikkerheden er ubetydelig. Fokus for test af den statistiske signifikans skal være på omkostningsfordelingen mellem husholdninger og virksomheder. Skabelonen får således, efter min mening ikke taget stilling til om brugerundersøgelserne er statistisk signifikante eller ej. Det kunne have været beskrevet ud fra et teoretisk udgangspunkt, men også ved at anvende data fra tidligere brugerundersøgelser.

Problem: En kommune med mange genbrugspladser

I følge skabelonen skal der gennemføres en brugerundersøgelse (volumen, fraktion, type) på den største genbrugsplads og man skal kun registrere om brugerne er fra virksomheder eller husholdninger på de øvrige genbrugspladser. Der er nogle kommuner der har flere end 10 genbrugspladser og det kan derfor virke omfattende at skulle have en person til at registrere alle brugerne på pladserne over en hel uge.

Forslag: Lette på kravet om at skulle registrere brugerne på samtlige pladser.

Problem: En kommune med 3 lige store pladser

For nogle kommuner med eksempelvis nogle lige store pladser, kan det virke mere logisk at gennemføre en brugerundersøgelse (type, fraktion, volumen) på hver af pladserne men over færre dage på den enkelte plads.

Problem: 5 minutter pr. interview

I afsnit 3.1, side 13 og i sammenfatningen på side 7 står der, at det erfaringsmæssigt tager ca. 5 minutter pr. interview. Dette er efter vores erfaring ikke korrekt og medvirker til en generel forvirring. På nogle genbrugspladser kommer der eksempelvis 2-3 biler i minuttet, hvilket i så fald skulle betyde at der skal stå 10-15 interviewere.

Forslag: Ændr denne tekst til: i gennemsnit 30-60 sekunder pr. interview.

Problem: Tømning af containere inden start

I afsnit 5.2 står der, at samtlige containere skal være tømt inden brugerundersøgelsens start. Det påfører genbrugspladserne unødige omkostninger og besvær. Metodemæssigt mener jeg endvidere ikke at det er nødvendigt. Interviewerne kortlægger jo netop den %-mæssige fordeling af fraktionerne mellem husholdninger og virksomheder og ikke en absolut mængde.

Forslag: Disse forholdstal kan blot relateres til de faktiske tømte mængder af fraktionerne over en måned eller et helt år. Herved skal der ikke tømmes inden start.

Problem: Hvor mange dage?

Som figur 1 viser, er det faktisk muligt at gennemføre brugerundersøgelser over færre dage, da fordelingen på hverdage ikke varierer meget. Ligeledes er fordelingen på de to weekenddage også ens. Det taler for at kunne minimere antallet af dage, specielt på pladser med mange besøgende.

Problem: Hvilket regnskab skal benyttes

Skabelonen beskriver ikke principper for hvilke regnskab eller budgettal der kan benyttes.

Forslag: Tilføj en kort beskrivelse af hvilket regnskab/budget der kan benyttes

Problem: antagelse om årsfordeling af mængder

Figur 2 viser mængderne fordelt hen over året. Den siger som sådan ikke meget i forhold til fordelingen af omkostninger mellem husholdninger og virksomheder og ej heller noget om hvilke fraktioner der afleveres af hvem.

Forslag: Det kunne være relevant at vise en tabel, der viser hvordan affaldsfraktioner og mængder fra hhv. virksomheder og husholdninger varierer hen over året samt tilføje en beskrivelse af hvordan de relaterede omkostninger typisk varierer hen over året.

Problem: Nye fraktioner

Skabelonen beskriver/diskuterer ikke hvordan man skal forholde sig såfremt der indføres nye omkostningstunge fraktioner på pladserne.

Forslag: Beskriv dette.

Problem: Kortlægge samtlige affaldsfraktioner, der modtages

Forslag: Det kan i praksis være en god idé at samle nogle af fraktionerne.

Problem: Adgang til alle genbrugspladser i kommunen

Side 9, linje 3: Der står at: virksomheder får adgang til en genbrugsplads i deres hjemkommune.

Forslag: virksomheder for adgang til genbrugspladserne i deres hjemkommune.

Problem: Ikke kun kommuner skal have adgang til accessdatabasen

I sammenfatningen står der at accessdatabasen stilles til rådighed for kommunerne.

Forslag: Accessdatabasen stilles til rådighed for kommunerne samt for de konsulenter der på vegne af kommunen skal gennemføre brugerundersøgelserne og beregne gebyrer